

FAGSKOLEN OSLO AKERSHUS

STUDIEPLAN

FHH12D

Helse, aldring og aktiv omsorg

Fagskolen Oslo Akershus
Stuedsted: Strømmen og Kuben Yrkesarena
Godkjent Nokut: 04.02.2011
Sist revidert: 16.08.2017

Oslo kommune

AKERSHUS
fylkeskommune

Studieplanen bygger på:

Nasjonal plan for fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg, godkjent av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) 4. februar 2011, rev.

01.05. 2015

Innhold

1.0 FAGSKOLEUTDANNING I HELSE- OG OPPVEKSTFAG.....	5
1.1 LOV OM FAGSKOLEUTDANNING	5
1.2 BAKGRUNN FOR FAGSKOLEUTDANNING I HELSE, ALDRING OG AKTIV OMSORG	5
1.3 BAKGRUNN FOR STUDIEPLAN FOR HELSE, ALDRING OG AKTIV OMSORG.....	7
2.0 STUDIETS OVERORDNEDE LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER (O-LUB),	
MÅLGRUPPE OG PEDAGOGISKE GRUNNSYN.....	8
2.1 OVERORDNEDE LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER (O-LUB) FOR UTDANNINGEN	8
2.2 MÅLGRUPPE FOR UTDANNINGEN.....	9
2.2.1 OPPTAKSKRAV.....	9
2.2.2 REALKOMPETANSEVURDERING	9
2.3 PEDAGOGISK GRUNNSYN.....	10
3.0 RAMMER OG ORGANISERING	11
3.1 EMNEOVERSIKT	11
3.2 PRAKSIS	12
3.3 SKOLESTART	12
4.0 ARBEIDSFORMER OG UNDERVISNINGSMETODER	12
4.1 STUDENTAKTIVE ARBEIDSFORMER OG SØT- MODELLEN.....	12
4.2 ARBEIDSKRAV	13
4.3 PRAKSIS	13
4.4 FAGLIG FORDYPNING OG FORDYPNINGSOPPGAVE.....	14
5.0 VURDERING	14
5.1 GJENNOMFØRING AV VURDERINGSPROSESSEN	15
5.2 FØLGENDE VURDERINGSFORMER BENYTTES.....	15
5.2.1 <i>Beskrivelse av de enkelte karaktertrinn</i>	15
5.3 <i>Kriterier for vurdering av arbeidskravene</i>	16
5.3.1 <i>Følgende kriterier og krav anvendes ved vurdering</i>	16
5.3.2 <i>Vurdering i praksisperioden</i>	16
5.3.2 <i>Sluttvurdering – eksamen</i>	16
5.3.3 <i>Dokumentasjon</i>	16
6.0 OVERSIKT OVER EMNENE.....	17
6.1 EMNENES INNHOLD OG LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER.....	17
6.1.1 <i>Emne 1. 00HH12A: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene (14 fp)</i>	17
6.1.2 <i>Emne 2. 00HH12B: Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid (9fp)</i>	20
6.1.3 <i>Emne 3. 00HH12C: Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse (16 fp)</i>	23
6.1.4 <i>Emne 4. 00HH12D: Organisering, system og ledelse (7 fp)</i>	25
6.1.5 <i>Emne 5. 00HH12DE: Fordypning (14fp)</i>	27
6.1.6 <i>Praksis 00HH12P</i>	28
6.3 OVERSIKT EMNER OG SEMESTRE	30
6.4 OVERSIKT LITTERATUR	31
6.5 OVERSIKT ARBEIDSKRAV	33
VEDLEGG 1.....	33

1.0 Fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag

Fagskolens opplæringstilbud i Norge er omfattende, og skal være tilpasset samfunnets behov for svært mange typer fagkompetanse. Utdanningene er organisert i en rekke fagretninger med fordypninger. Denne lokale planen bygger på nasjonal plan og er revidert av faglærere i helse – og oppvekstfag i Akershus fylkeskommune, på vegne av Fagskolen Oslo Akershus i juni 2017 i samarbeid med nærliggende kommuner.

1.1 Lov om fagskoleutdanning

Lov om fagskoleutdanning ble vedtatt i 2003, revidert sist i 2016. Loven gjelder for den som tilbyr fagskoleutdanning (tilbyder), og som har søkt eller søker Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning, NOKUT, om godkjenning av fagskoleutdanningen. Med fagskoleutdanning menes korte yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og som har et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår (normert tid). En fagskoleutdanning skal være praktisk og yrkesrettet, mens en høgschoolutdanning er akademisk og forskningsbasert. Fagskoleloven med tilhørende forskrifter setter tydelige krav til fagskoleutdanningen. I dette ligger det at arbeidslivsrelevansen er grunnleggende for all fagskoleutdanning.

Fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag har som overordnet mål å *utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere*. Dette er i tråd med Stortingsmelding 9 (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden* som legger vekt på samspill mellom fagskole og arbeidsliv og at fagskoleutdanning er en viktig del av kunnskapssamfunnet.

Utdanningen gir en formalisert kompetanse på fagskolenivå. Nivået tilsvarer Fagskole 1, nivå 5 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, NKR. Et kvalifikasjonsrammeverk er en samlet, systematisk og nivådelt beskrivelse av formelle kvalifikasjoner som kan oppnås innenfor et utdanningssystem. NKR beskriver nivå og oppnådd kompetanse for nivåene i det norske utdanningssystemet, progresjon og sammenheng til arbeidsliv og samfunnsliv. Hovedintensjonen er å sikre et ensartet faglig nivå, og gjøre de enkelte fagskoleutdanningene innen hvert fagområde likeverdige i hele landet. Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse – og oppvekstsektoren. Fagskoleutdanningene er et tverrfaglig utdanningstilbud.

1.2 Bakgrunn for fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg

Helse- og oppvekstsektoren står overfor store utfordringer i årene framover. Demografisk utvikling, med blant annet økende andel eldre i befolkningen, stadig høyere levealder og samfunnsutviklingen forøvrig, gir økt etterspørsel etter alle typer helse- og sosialtjenester, ikke minst innen eldreomsorg. Brukerne stiller også store krav til kvalitet på tjenestene og muligheter for egenutvikling. Det er viktig for velferdssamfunnet at vi greier å rekruttere, utdanne og beholde kompetent personell. Fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg vil kunne gi ansatte i sektoren spisskompetanse innen helse- og omsorgstjenester for eldre.

Sentrale styringsdokumenter legger føringer for en satsing på kompetanseheving i den kommunale helsetjenesten. *Stortingsmelding nr. 25 (2006) - Mestring, muligheter og mening*, også kalt *Omsorgsplan 2015*, fokuserer på fem strategier for å møte dagens omsorgsutfordringer

- Kapasitetsvekst og kompetanseheving
- Samhandling og medisinsk oppfølging
- Planlegging, forskning og kvalitetsutvikling
- Aktiv omsorg med vekt på kultur og sosiale forhold. Aktiv omsorg i dette studiet er i tråd med sosialtjenestelovens formål «å bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfullt tilværelse i felleskap med andre».
- Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Omsorgsplanens delplan *Kompetanseløftet 2015* tar utgangspunkt i strategi nr. 1, kapasitetsvekst og kompetanseheving. Denne strategien omhandler både økning av antall ansatte generelt, og er spesielt rettet mot å øke andelen med helsefaglig grunn- og videreutdanning med kompetanse på videregående og høgskole nivå. Dette vil være nødvendig for å kunne håndtere de mange utfordringene som den kommunale pleie- og omsorgstjenesten i større grad vil møte i framtiden.

Noen av de kommunale utfordringer er

- Økning av antallet og endring i brukergruppene/ tjenestemottakerne.
- Endring i oppgavefordelingen mellom nivåene
- Konkurransen om arbeidskraft
- Kvalitativt tjenestetilbud, kunnskaps- og forskningsbasert praksis
- Tilstrekkelig grunn- og spiss kompetanse for å møte behovet.

Stortingsmelding nr. 47 (2009) - Samhandlingsreformen, blir også kalt *Kommunereformen* fordi den foreslår store endringer spesielt i kommunens helsefaglige oppgaver. Denne reformen har fem hovedgrep:

- *Klarere pasientrolle*. Det innebærer at pasienten skal oppleve en større helhet og sammenheng i tjenestetilbudet. Helsetjenesten må derfor ha et sterkere fokus på samarbeid og samhandling.
- *Ny fremtidig kommunerolle*. Det innebærer et nytt og tydelig ansvar for at kommunene i større grad skal satse på forebygging, både primært og sekundært. Kommunen får ansvaret for pasientforløpet i sterkere grad etter BEON prinsippet, dvs. beste effektive omsorgsnivå. Det innebærer å planlegge helhetlig, med fokus på forebygging, tidlig intervensjon, tidlig diagnostikk, behandling og oppfølging.
- *Etablering av økonomiske insentiver*. Blant annet foreslås det at kommunen får medfinansieringsansvar av spesialisthelsetjenesten.
- *Spesialisthelsetjenesten* skal utvikles slik at den i større grad kun skal konsentrere seg om de spesialiserte helsetjenestene.

- *Tilrettelegge for tydeligere prioriteringer.* Det er foreslått at «*Nasjonal helseplan*» skal bli mer operativ og et redskap for tydeligere prioriteringer.

Hovedutfordringene for kommunene i tråd med Samhandlingsreformen blir blant annet:

- Samhandling og bedre koordinerte tjenester
- Nødvendig kompetanse for å ta imot nye og mer kompliserte brukergrupper
- Mer variert og en tydelig retningsendring basert på en helsefremmende tilnærming og en styrket pasientrolle. Noe som innebærer å flytte oppmerksomheten fra sykdom til helse og fra diagnose til hele mennesket.

De faglige føringer i Omsorgsplanen og Samhandlingsreformen er innarbeidet i fagskolen i Oslo og Akershus, avdeling Strømmen videregående skole. Studieplan for helse, aldring og aktiv omsorg er revidert i samarbeid med partnerskapskommunene på nedre Romerike.

1.3 Bakgrunn for Studieplan for helse, aldring og aktiv omsorg.

Studieplan for fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg er en videreutvikling av Fagskolen i Oslo og Akershus sin godkjente studieplan i eldreomsorg. Den bygger på anbefalt *Nasjonal plan for Fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg* som ble godkjent av Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag (NUFHS), nå Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO), 4.februar 2011.

Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) ble etablert i 2006. Ifølge utvalgets mandat skal NUFHO være ansvarlig for framtidige revisjoner og eventuelle nye planer. Det er utarbeidet *Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag. Generell del*, som er felles for alle planene. *Nasjonal plan for Fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg* er en revidert utgave av anbefalt plan for *Videreutdanning i eldreomsorg for helse- og sosialpersonell med videregående opplæring*, utgitt av Sosial- og helsedirektoratet i 2002. Utdanningens mål, innhold, arbeidsmåter, vurderingsformer, organisering/omfang, opptakskrav og kvalifikasjonskrav til lærerpersonalet, styres av Lov om fagskole, *Nasjonal plan for Fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg* og *Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, Generell del*.

Fagskoleutdanningene innen helse- og oppvekstfag går normalt over ett år som heltidsstudium. Studiet består av én generell del og én fagspesifikk del på fire emner, samt praksis. Fagskolen i Oslo og Akershus, avdeling Strømmen videregående skole tilbyr fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg som deltidsstudium over to år (fire semestre). Alle som fullfører og består utdanningen, vil få vitnemål. Fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg har et klart brukerperspektiv, der ideologi og lovgivning ligger til grunn for utvikling av relasjonskompetanse hos den enkelte student. I studiet utvikles bevissthet om betydningen av tverrfaglig samarbeid innen og mellom forvaltningsnivåene. Det legges stor vekt på å utvikle samhandlingskompetanse. Dette foregår i et samspill av praktiske erfaringer og relevant teori.

Sosial – og helsedirektoratet (nå Helsedirektoratet), har publisert flere anbefalte nasjonale planer for fagskoleutdanning for helse - og sosialpersonell med videregående opplæring. De

ettårige planene er bygget over samme lest hvor emne 1 (felles innholdsdel) er lik for alle utdanningene. Dette skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse og en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse – og sosialsektoren.

Læringsutbyttebeskrivelsen for fagskoleutdanningen skal gi en oversikt over hvilken kompetanse studentene vil ha etter gjennomføring av det aktuelle emne eller utdanningen som helhet. Læringsutbyttebeskrivelsene er i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets krav og er inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Disse beskriver:

Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kunnskaper er: forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og / eller yrker.	Ferdigheter er: evne til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske og evnen til kommunikasjon.	Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på en selvstendig måte i ulike situasjoner.

2.0 Studiets overordnede læringsutbyttebeskrivelser (O-LUB), målgruppe og pedagogiske grunnsyn

Etter endt utdanning forventes det at studenten har læringsutbytte i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

2.1 Overordnede læringsutbyttebeskrivelser (O-LUB) for utdanningen

Kunnskap	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om aldring, Eldres helse og om helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid for eldre • har kunnskap om hva som kjennetegner den geriatrike pasienten og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos eldre • har innsikt i verdier og lovverk for helse- og omsorgssektoren, samt i nasjonale anbefalinger og retningslinjer for arbeid med og kvalitet på helsetjenester til eldre • har kunnskap om organisering av eldreomsorgen og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidspartnere i ulike pasientforløp • kan oppdatere sin kunnskap om Eldres helse og sykdom, helsefremming, forebygging, rehabilitering og utøvelse av omsorg til eldre • forstår at eldre er en ressurs, og at helsefremmende og forebyggende arbeid blant eldre og en velfungerende eldreomsorg bidrar til verdiskapning i samfunnet
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede eldre om livsstilsendringer og om mestring når helse og funksjonsevne endres • kan anvende kunnskap om aldring, og om sykdom, skade og funksjonsnedsettelse hos eldre, til å kartlegge og identifisere ressurser og behov, funksjonsnivå og helsesvikt • kan anvende kunnskap om den geriatriiske pasienten til å delta i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar brukernes behov for pleie og omsorg • kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos eldre brukere ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy • kan kartlegge situasjoner i møte med eldre brukere, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med eldre
Generell kompetanse	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helse- og omsorgstjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, den eldre brukernes integritet, og faglig forsvarlighet • kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter den eldre brukernes individuelle behov • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til eldre brukere • kan utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenester til eldre • kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til eldre, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen

2.2 Målgruppe for utdanningen

Målgruppen for utdanningen er personer med videregående opplæring (fagbrev og /eller autorisasjon) innen helse – og oppvekstfag.

2.2.1 Opptakskrav

- a) Fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev-/autorisasjon som for eksempel omsorgsarbeider, helsefagarbeider og ambulansesarbeider eller vitnemål fra videregående skole.
 - Det kan gjøres opptak på grunnlag av realkompetansevurdering se punkt. 2.2.2 nedenfor
- b) Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve

2.2.2 Realkompetansevurdering

Fagskoleutdanninger skal bygge på fullført og bestått videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse (Fagskoleloven § 1). Realkompetansen vurderes i forhold til det formelle opptakskravet.

Det kreves minst 5 års relevant yrkespraksis uten fagbrev, og med realkompetanse i felles allmenne fag tilsvarende læreplanene i grunnkurs/Vg1 og videregående kurs 1/ Vg2 i yrkesfaglige studieretninger. Det er FOA sin oppgave å sikre en helhetlig, skjønsmessig vurdering av søkere for å se om de har tilstrekkelig realkompetanse til å bli tatt opp ved fagskoletilbudet de har søkt. Realkompetanse vurderes av faglærer med kompetanse innenfor fagfeltet.

Ved vurdering av realkompetanse vektlegges:

- Relevant yrkespraksis. Tilstrekkelig kunnskapsnivå i norsk, engelsk og matematikk på nivå med læreplanene i disse fagene på grunnkurs/Vg1 og videregående kurs/Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram.
- Relevant utdanning, ulønnet arbeid, organisasjonsarbeid, tillitsverv med mer.
- Motivasjon og egenrevisning

Viktig dokumentasjon er attest fra arbeidsgiver hvor stillingsandel og arbeidsforholdets varighet er påført, eksamensdokumentasjon fra videregående skole, kompetansevurdering fra ressurscenter/kompetansesenter, anbefalinger fra arbeidsgiver, samt dokumentasjon som bevitner utenlandsopphold/-arbeid hvor engelsk har vært hovedspråk.

Søkere med utenlandsk utdanning:

Søkere med fullført videregående opplæring fra de nordiske landene er kvalifisert for opptak når den videregående opplæringen i de respektive landene gir generelt opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge.

Søkere utenfor Norden må ha dokumentasjon (autorisert translatør) på opplæring og praksis. Det er nødvendig med bestått eller likeverdig realkompetanse i fellesfag tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram. Den faglige opplæringen må tilsvare opptaksgrunnlag til tertiærutdanning tilsvarende kravene til fagskoleutdanning i Norge. Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende nivå B2.

2.3 Pedagogisk grunnsyn

Fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg bygger på et helhetlig menneskesyn og humanistiske verdier, der grunnverdiene likeverd, respekt, mot, nestekjærlighet, lojalitet og ansvarlighet står sentralt.

Studiet er tilrettelagt etter voksenpedagogiske prinsipper med utgangspunkt i studentaktive læringsformer. Fagskolens læringssyn er konstruktivistisk: Studentene må selv bygge sin kunnskap og kompetanse gjennom å tolke, forstå og knytte ny informasjon til det de kan fra før, jmf. spiralprinsippet for læring. Læringsprosessen skjer både individuelt og i samspill med andre, med lærerne som veiledere og tilretteleggere for læring. Opplæringen tar sikte på å forene teori med yrkesrettet og praksisnær tilnærming.

3.0 Rammer og organisering

Utdanningen i helse, aldring og aktiv omsorg er et 38 ukers heltidsstudium tilsvarende et år, som gjennomføres som et deltidsstudium over 76 uker, tilsvarende fire semestre (to år).

3.1 Emneoversikt

Emne	Emnekode	Omfang
<i>Emne 1</i> Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene	<i>00HH12A</i>	14 fp
<i>Emne 2</i> Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	<i>00HH12B</i>	12 fp
<i>Emne 3</i> Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse	<i>00HH12C</i>	12 fp
<i>Emne 4</i> Organisering, system og ledelse	<i>00HH12D</i>	9 fp
<i>Emne 5</i> Hovedprosjekt	<i>00HH12E</i>	13 fp
<i>Praksis</i>	<i>00HH12P</i>	10 uker
Sum (fp er fagskolepoeng)		60 fp

For studiet beregnes en samlet arbeidsmengde for studentene til 1670 timer. Deltidsstudium organiseres med en skoledag pr. uke, samt to timer veiledning. Veiledningen avtales mellom student og lærer.

3.2 Praksis

Praksis er en obligatorisk del av studietiden og skal utgjøre 25 % av samlet studietid, altså 10 uker, som legges til 4. semester. Praksis kan gjennomføres som praksisutplassering eller utviklingsarbeid på egen arbeidsplass etter gitte retningslinjer og avtale mellom student, leder på praksisplassen/arbeidsplassen og skolen.

3.3 Skolestart

Oppstart av studiet vil inneholde:

- Informasjon om studiet
- Individuelle studentsamtaler
- Informasjon om studiet, skolen, lærere, studieplan og retningslinjer for praksis
- Kurs for studentene i læringsstrategier og studieteknikk
- IKT-opplæring etter behov
- Temaene følges opp med undervisning og veiledning i de påfølgende ukene

4.0 Arbeidsformer og undervisningsmetoder

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er studentenes ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten er mottagelig for undervisning og aktivt oppsøker lærings situasjoner og læringsarenaer. Skolen har ansvaret for å tilrettelegge for læring og å støtte/veilede studenten i læreprosessen.

4.1 Studentaktive arbeidsformer og SØT- modellen

Arbeidsformene skal gi trening i å søke kunnskap, kritisk tenkning og problemløsning. Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er forelesninger, dialogpreget undervisning, muntlig fremlegg, presentasjoner, praktiske oppgaver gjennomført på egen arbeidsplass/hospitering, ulike former for arbeid i grupper, samt selvstudium med veiledning. Arbeidskrav er studentoppgaver som løses individuelt/grupper. Det forutsettes at studenten deltar aktivt i eget læringsarbeid og samarbeider med andre

I prosjektperioden vil SØT- modellen bli brukt som en pedagogisk metode. Denne modellen fokuserer på situasjonen slik den er nå, hva vi ønsker oss og hva vi er villige til å forplikte oss til i retning av det vi ønsker. Denne modellen er godt egnet som et utgangspunkt for et endrings – utviklingsprosjekt slik som studenten skal gjennomføre i praksisperioden.

Studenten følges opp gjennom veiledning og underveisvurdering. Læringsarbeidet støttes med bruk av læringsplattformen It`s Learning. Studenter får egen opplæring i bruk av PC og digitale læremidler ved skolestart.

Bruk av ulike pedagogiske metoder skal legge til rette for:

- Aktiv deltagelse fra studentene og støtte til deres egne initiativ
- Arbeid med virkelighetsnære problemstillinger fra praksisfeltet og aktuell teori
- Fagforståelse, refleksjon over egen praksis og etiske problemstillinger som motiverer til læring, utvikling og etisk bevissthet
- Studentmedvirkning i beslutningsprosesser som angår gjennomføringen av studiet
- Tverrfaglig erfaring for å øke forståelsen for eget og andres fagfelt

For hvert emne er det beskrevet læringsutbytte. Lærer skal sammen med studenten formulere læringsmål for å oppnå læringsutbytte for det enkelte emnet.

4.2 Arbeidskrav

Arbeidskrav brukes både som en arbeidsform og som vurderingsmetode i studiet. I hvert emne skal studentene gjennomføre arbeidskrav, både individuelt og i grupper. Med arbeidskrav menes ulike typer oppgaver, som tar utgangspunkt i virkelighetsnære situasjoner og knytter teori til praksis og omvendt. Arbeid med arbeidskravene krever stor grad av egenaktivitet av studentene, og oppfølging og veiledning fra skolens lærere.

Faglærerne veileder studentene i forbindelse med hvert arbeidskrav med avtale om frister for innleveringer og tilbakemeldinger. Arbeidet med arbeidskrav er en prosess hvor veiledning og tilbakemeldinger åpner for videre utvikling og forbedring av produktet. Tilbakemelding gis skriftlig og muntlig og omfatter både underveisvurdering og endelig vurdering av hvert arbeidskrav.

Studentene har stor frihet til å velge ulike metoder i sitt arbeid med arbeidskravene (eks. studiebesøk i relevante fagmiljøer, intervjuer, fotografering, video, rollespill). Dette muliggjør differensiering og tar hensyn til studentenes ulike læringsstrategier. Gjennomførte og godkjente arbeidskrav danner grunnlag for vurdering og sensur, som står nærmere forklart under avsnittet om vurderingsformer.

En presentasjonsmappe er en utvalgsmappe, og omfatter de arbeidene som velges ut og gjøres til gjenstand for vurdering i henhold til fagskolens vurderingskriterier (vedlegg 1) Arbeidene i presentasjonsmappen velges fra arbeidskravene som er godkjent i aktuelt emne(r) i samråd med faglærer. Bare arbeider som er godkjent som vurderingsgrunnlag kan inngå i presentasjonsmappen. Denne danner grunnlag for avsluttende mappevurdering. Presentasjonsmappen leveres elektronisk på It's learning.

4.3 Praksis

Praksis er et eget obligatorisk emne i studiet og er en viktig læringsarena for å oppnå utdanningens læringsutbytter. Praksis gjennomføres i 4. semester av utdanningen. Praksisperioden strekker seg over ti uker.

Veiledning er en forutsetning for å nå læringsutbyttene for praksis. Formalisert veiledning og selvrefleksjon over tid bidrar til å bevisstgjøre studenten på egen faglig og personlig utvikling og kompetanse i arbeidet med eldre mennesker. Veileder på praksisplassen må ha tilsvarende eller høyere utdanning. I løpet av praksisperioden vil det være to dager på fagskolen. Her legges det opp til at studentene skal dele erfaringer fra praksis, få veiledning på arbeidskrav og ha refleksjon knyttet til opplevelser i praksis.

Det kan velges mellom to ulike former for praksis:

1. *Praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass* er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studentene må i praksisperioden gjøre et utviklingsarbeid innen helse, aldring og aktiv omsorg på egen arbeidsplass etter bestemte

retningslinjer. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon. Dette kan bidra til kompetanseutvikling på arbeidsplassen samt at den enkelte arbeidstaker får andre oppgaver og økt ansvar. Se egne retningslinjer for praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.

2. *Praksis gjennomført som praksisutplassering* på arbeidsplasser som tilbyr helsetjenester til eldre mennesker (hjemmetjenester, helsehus, sykehjem, omsorgsbolig, bofellesskap, dagsenter, eldrecenter, etc), er egnet for studenter som ikke har praksis fra arbeid med eldre mennesker og/eller som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Praksisplassen og gjennomføringen må alltid godkjennes av skolen. Praksis består av fire dager praksis og en studiedag i uken. For at praksisperioden skal kunne vurderes til bestått, må studenten ha vært tilstede minimum 90 % av den planlagte praksistiden. Fravær ut over 10 % må tas igjen etter nærmere avtale. Se egne retningslinjer for praksis som praksisutplassering.

4.4 Faglig fordypning og fordypningsoppgave

Studentene skal tilegne seg kunnskap og kompetanse og skrive fordypningsoppgave om et selvvalgt tema/problemformulering innenfor læringsutbyttene for emnene 2 – 5, og relatert til praksis. Gjennom arbeidet med fordypningsoppgaven skal studentene knytte sammen teori og praktisk erfaring og dermed bli bevisst egne ferdigheter, kunnskaper og holdninger i arbeidet med eldre pasienter og deres pårørende. Fordypningsoppgaven, som innleveres skriftlig og etterfølges med muntlig høring utgjør studiets avsluttende eksamen.

Det oppnevnes veileder og gis inntil 4 timers veiledning pr. oppgave. Studentene er selv ansvarlig for å avtale veiledningstidspunkt hvor veiledningsbehovet er avklart på forhånd. Innen fastsatt tidspunkt må studenten levere forslag til problemformulering og framdriftsplan, som skal godkjennes av veileder. Denne skal inneholde:

- Problemformulering med begrunnelse
- Henvisning til læringsutbyttene i studieplanen
- Framdriftsplan med metodevalg
- Foreløpig litteraturliste

Den endelige fordypningsoppgaven skal inneholde en forside, innholdsfortegnelse, innledning, faglig del, drøfting, konklusjon og refleksjonsnotat. Besvarelsen skal følge Fagskolens retningslinjer for oppgaveskriving (skrift, linjeavstand, overskrifter, anonymisering, kildehenvisninger osv.). Omfang: 4500 ord \pm 10 %. Besvarelsen leveres i 2 eksemplarer til skolen til fastsatt frist ved slutten av studiet, samt elektronisk på It's learning.

5.0 Vurdering

Det skal foretas en helhetlig vurdering av studentens samlede kompetanse (kunnskap, ferdighet og generell kompetanse). De enkelte emnene blir vurdert i henhold til rammer, arbeidskrav og fastsatte kriterier. Det settes en karakter for hvert avsluttede emne. Praksisperioden vurderes innenfor de oppsatte krav og kriterier. Utviklingsprosjektet som er gjennomført i praksisperioden kan danne grunnlaget for studentens skriftlige arbeid med hovedprosjekt i emne 5. Det skriftlige arbeidet med hovedprosjektet danner grunnlaget for den muntlige delen av eksamen.

5.1 Gjennomføring av vurderingsprosessen

Det skal foretas både underveisvurdering og sluttvurdering, både muntlig og skriftlig, dette skal dokumenteres. Underveisvurdering har til hensikt å gi lærerne og studentene informasjon om studentens kompetanse slik at veiledningen kan tilpasses i forhold til studentenes behov. Presise og relevante tilbakemeldinger skal motivere studenten til videre innsats og være til hjelp i læringsarbeidet. Studentene må selv medvirke aktivt i vurderingen dersom de skal lære av underveisvurderingen. Sluttvurdering brukes både om vurdering av det enkelte emne og den endelige vurderingen av studiet som helhet. Sluttvurderingen har til hensikt å dokumentere studentens læringsutbytte/kompetanse etter endt opplæring.

5.2 Følgende vurderingsformer benyttes

- Karakterskalaen A-F
- Bestått eller ikke bestått (gjelder praksisperioden og individuelle refleksjoner)

5.2.1 Beskrivelse av de enkelte karaktertrinn

En beskrivelse av de enkelte karaktertrinn legges til grunn for karaktersetting. Den beskriver kjennetegn på grad av måloppnåelse for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Karakterskalaen synliggjør studentens kompetansenivå som betegnes med en bokstavkarakter. Karakterbetegnelsen ”Bestått/Ikke bestått” benyttes ved vurdering av praksisstudiet. Det skal benyttes bokstavkarakter fra A til F. Karakteren A er beste karakter, og E er dårligste karakter for å bestå eksamen. Karakteren F innebærer at eksamen ikke er bestått.

Nivå	Symbol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
Over middels grad av måloppnåelse	A	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
	B	Meget god prestasjon. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
Middels grad av måloppnåelse	C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
	D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
Under middels grad av måloppnåelse	E	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
	F	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller holdninger.

5.3 Kriterier for vurdering av arbeidskravene

Vurderingskriteriene skal sikre rettferdighet og en vurdering som er faglig begrunnet. Kriteriene skal være en støtte for studentene når de arbeider med egne besvarelser, eller eventuelt gir respons til medstudenter.

5.3.1 Følgende kriterier og krav anvendes ved vurdering

Arbeidskravene og fordypningsoppgaven vurderes i forhold kriteriene 1 - 6 nedenfor:

<i>Kriterier</i>	<i>Krav</i>
1. Faglig profil	Besvarelsen skal vise praktiske arbeidsoppgaver belyst og faglig begrunnet med relevant teori. Studenten skal beskrive egne funksjons- og ansvarsområder i forhold til aktuelle problemstillinger i yrkesutøvelsen.
2. Kunnskap	Besvarelsen viser at studenten kan finne frem i relevant litteratur og vise forståelse for dokumentert arbeid og kunnskapsbasert praksis.
3. Metodisk redegjørelse	Studenten skal vise selvstendig bruk av relevante kilder og utøve nødvendig kildekritikk. Besvarelsen må ivareta etiske retningslinjer som for eksempel anonymisering av data.
4. Utforming	Besvarelsen skal ha god skriftlig fremstilling med et klart og entydig språk. Besvarelsen skal ha en form som samsvarer med generelle retningslinjer for oppgaveskriving. Litteratur refereres nøyaktig og korrekt både i teksten og i egen litteraturliste.
5. Selvstendighet og drøfting	Besvarelsen skal vise selvstendige vurderinger og begrunnelser slik at problemstillingen behandles saklig og kritisk. Besvarelsen skal vise evne til å analysere, drøfte og tolke på bakgrunn av faglige og etiske vurderinger. Sammenheng mellom teori og praksis skal belyses ved hjelp av praksiseksempler.
6. Oppgavelikhet	Besvarelsen må ikke ha stor likhet med andre besvarelser, eller annet publisert materiale.

5.3.2 Vurdering i praksisperioden

Praksisperioden gjennomføres over ti uker. Vurdering av studentens innsats i praksisperioden foregår fortløpende. Det gjennomføres tre vurderingssamtaler i praksisperioden. Den første dreier seg om studentens mål for praksisperioden. Halvveis i praksisperioden gjennomføres en underveisvurdering av disse målene. Den siste samtalen skal vurdere om målene for praksisperioden er nådd. Både underveisvurdering og sluttvurdering baseres på arbeidskrav knyttet til praksis og oppsatte kriterier for bestått praksis.

5.3.2 Sluttvurdering – eksamen

Hovedprosjektet/fordypningsoppgaven utgjør i hovedsak den skriftlige delen av eksamen. I tillegg kommer en individuell muntlig høring, med utgangspunkt i hovedprosjektet/fordypningsoppgaven. Endelig individuell eksamenskarakteren settes etter gjennomført muntlig eksamen, basert på en helhetsvurdering av det skriftlige og muntlige arbeidet.

5.3.3 Dokumentasjon

Vitnemål utstedes for fullført studium. Vitnemålet skal omfatte de emnene som inngår i utdanningen og de karakterene som er oppnådd, samt fagskolepoeng for den enkelte emne. Hvis studenten har tatt enkeltemner, eller ikke har fullført eller bestått hele utdanningen,

utstedes det emnebevis. På vitnemålets bakside beskrives innholdet i de gjennomførte emnene i samsvar med studieplanen. Ved forespørsel fra studentene kan de få utlevert emnebevis/kompetansebevis etter fullført emne. Emnekarakterer bekjentgjøres etter Fagskolen Oslo Akershus sitt kvalitetssikringsystem (Rutine for offentliggjøring av emnekarakter).

6.0 OVERSIKT OVER EMNENE

6.1 Emnenes innhold og læringsutbyttebeskrivelser

6.1.1 Emne 1. 00HH12A: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene (14 fp)

Læringsutbytte	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere, pårørende og kolleger • har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå • har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer • har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk • har kunnskap om læring, studieteknikk, IKT og arbeidsformer i studiet <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer • kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere brukeren slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring • kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kolleger og medstudenter • kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse • kan finne fagstoff og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet
----------------	---

	<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen og ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukervedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at brukere og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kolleger • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse
Sentrale temaer	<p>1a. Arbeidsformer og metoder i studiet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studieteknikk • Prosjekt- og utviklingsarbeid • Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging • Refleksjon og refleksjonsmodeller • Aktiv læring • Informasjonsteknologi • Arbeidskrav <p>1 b. Helse- og oppvekstfagene i samfunnet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helse- og oppvekstfagenes utvikling • Teorier og begreper innen helse- og oppvekstfagene • Verdier og normer i samfunnet og i helse- og oppvekstfagene <p>1c. Etikk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menneskesyn • Livssyn og verdier • Menneskerettighetene • Etikk og moral, verdier og prinsipper, etiske dilemmaer • Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller • Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i helse- og sosialsektoren sett i forhold til verdier og normer • Yrkesetikk • Brukervedvirkning

	<ul style="list-style-type: none"> • Makt, tvang og kontroll, samtykkekompetanse - <p>1d. Kommunikasjon og samhandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjonsteori • Kommunikasjon i et hjelperperspektiv • Konflikthåndtering • Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon • Samhandling i grupper og i organisasjoner • Relasjonskompetanse • Veiledning <p>1e. Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer • Levekår og folkehelse • Hverdagsmestring • Lovverket som regulerer helse- og sosialsektorens virkefelt • Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå • Offentlig og privat ansvar og omsorg • Profesjonalisering i helse- og sosialsektoren • Økonomi og finansiering • Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling • Kunnskapsbasert praksis • Omsorgsforskning <p>1f. Sosiologi og psykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familien som sosial og kulturell institusjon • Helse- og sosial ulikhet • Roller, makt og avmakt • Utviklingsteorier • Emosjoner, behov og motivasjon • Kriser og forsvarsmekanismer • Gruppepsykologi og nettverksteori
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Befring, A. K. (2015). <i>Helsepolitikk og ledelse: styringssystemet for staten, velferdsstaten og helsetjenesten</i>. Oslo: Cappelen Damm AS. • Eide, H. & Eide, T. (2007). <i>Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. • Eide, T. & Aadland, E. (2014). <i>Etikkhåndboka for kommunenes helse- og omsorgstjenester</i>. Oslo: Kommuneforlaget. • Grasaas, K. K., Sjursen, M. & Stordalen, J. (2014). <i>Etikk og kommunikasjon</i>. Oslo: Cappelen Damm AS.

	<ul style="list-style-type: none"> • Helgesen, L. A. (2016). <i>Sosiologi og psykologi: for fagskoleutdanningene</i>. Oslo: Cappelen Damm AS. • Skau, G. M. (2011): <i>Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i>. Oslo: Cappelen Akademisk. • Helse og sosiallover www.lovdata.no • Aktuelle nasjonale planer og retningslinjer utgitt av departement og direktorat, samt aktuelle nettressurser.
Arbeidskrav	<p>Emne 1 – Arbeidskrav 1: Etikkk og kommunikasjon. Beskriv en aktuell problemstilling på egen eller tenkt arbeidsplass. Bruk etiske prinsipper for å drøfte kommunikasjonen som påvirker relasjon og samhandling mellom ansatte og brukere.</p> <p>Emne 1 – Arbeidskrav 2: Psykologi og sosiologi. Beskriv og gjennomfør en veiledningssituasjon med brukere, pasienter, pårørende, kolleger eller medstudenter. Begrunn valgene dine med teori fra lovverk, psykologi, sosiologi og veiledning/konflikthåndtering.</p>
Rammer	<p>Skriftlig oppgave som besvares individuelt / gruppe. Studentene leverer individuelt refleksjonsnotat. Omfang: ca. 5 – 8 sider. Vurdering gis med karakter A – F, s 15, etter kriteriene 1 – 6, s 15. Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.</p>

6.1.2 Emne 2. 00HH12B: Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid (9fp)

Læringsutbytte	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om aldringsteorier, og om aldring i et fysisk, psykisk, sosialt og kulturelt perspektiv • har kunnskap om eldre menneskers situasjon i dagens samfunn og om hva den eldre selv, helsepersonell og samfunnet kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom • har kunnskap om funksjonsnedsettelse, funksjonshemning, habilitering og rehabilitering hos eldre • har kunnskap om mestring og mestringsstrategier hos eldre • har kunnskap om kartleggingsverktøy som brukes for å vurdere funksjonsevne og ADL- ferdigheter hos eldre, og risiko for ulykker i eldres bomiljø • har innsikt i nasjonale anbefalinger for ernæring og fysisk aktivitet • kan oppdatere sin kunnskap om hjelpemidler og tilpasning av omgivelser slik at eldre kan oppleve mestring og selvstendighet ved funksjonsnedsettelse og tap av ferdigheter.
----------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • forstår at eldre er en ressurs, og at helsefremmende og forebyggende arbeid blant eldre bidrar til verdiskapning i samfunnet <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede eldre om livsstilsendringer og om mestring når helse og funksjonsevne endres • kan kartlegge og identifisere den eldres ressurser og behov for tiltak, knyttet til ernæring, tannhelse, funksjonsnivå og sikkerhet i hjemmet <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan samarbeide med den eldre og de pårørende på en måte som ivaretar brukermedvirkning og mestring, og som møter den eldres behov for meningsfull aktivitet
Sentrale temaer	<p>2a. Helse, aldring og aktiv omsorg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det friske, eldre mennesket • Aldring og aldringsteorier • Livskvalitet • Eldre menneskers opplevelse av funksjonsnedsettelse • Eldre som pårørende • Mestring og mestringsstrategier • Egenomsorg • Aktivitet • Ensomhet og isolasjon • Søvnforstyrrelser • Bruk og misbruk av legemidler • Overgrep og vold mot eldre • Sorg og sorgreaksjoner • Krise og tapsreaksjoner <p>2b. Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid • Empowerment • Aktiv omsorg • Ernæring • Tannhelse • Fysisk aktivitet og trening • Intellektuell og mental aktivitet • Åndelig og eksistensielle behov • Sosialt nettverk og nettverksarbeid • Bolig og boformer • Kultur og kreativ omsorg • Forebyggende arbeid mot brann, fall og bruddskader

	<ul style="list-style-type: none"> • Helse i plan og universell utforming • Velferdsteknologi <p>2c. Rehabilitering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funksjonsnedsettelse, fysisk, psykisk og sosialt • Rehabilitering og habilitering med økt fokus på hjemmetrening • Universell utforming og tilpassing • Motivasjonsteori • Undervisning, veiledning og rådgivning, individuelt og i grupper • Trening for å gjenvinne ferdigheter med fokus på hverdagsmestring og egenomsorg • Tekniske hjelpemidler • Nye arbeidsmønstre, alternative framgangsmåter og arbeidsteknikker • Tilrettelegging av omgivelsene i hjem, nærmiljø. • Likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper • Bruker- og interesseorganisasjoner
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Cavanagh, Stephen J. (2008). <i>Orems sykepleiemodell i praksis</i>. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. • Helsedirektoratet. (2012). <i>Kosthåndboka: Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten</i>. Oslo: Helsedirektoratet. • Ivarsson, B. H. & Ortiz, L. (2016). <i>MI: Motiverende samtaler: En praktisk håndbok for eldreomsorgen</i>. Oslo: Gyldendal. • Kirkevold, M., Brodtkorp, K. & Ranhoff, A. H. (Red.). (2014). <i>Geriatrisk sykepleie: God omsorg til den gamle pasienten</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. • Tveiten, S. og Boge, K. (Red.). (2014). <i>Empowerment i helse, ledelse og pedagogikk – nye perspektiver</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk • Tuntland, H. & Ness, N. E. (2014). <i>Hverdagsrehabilitering</i>. Oslo: Gyldendal. • Helse- og sosiallover www.lovdata.no • Nasjonale planer og retningslinjer fra departement og direktorat
Arbeidskrav	<p>Emne 2 – Arbeidskrav 1: Helsefremmende arbeid og sykdomsforebyggende arbeid (gruppeoppgave). Beskriv en aktuell problemstilling på egen eller tenkt arbeidsplass. Velg en pasientsituasjon ut i fra temaet. Drøft hvordan helsefagarbeideren kan bidra til å møte pasientens og deres pårørendes utfordringer og behov.</p> <p>Emne 2 – Arbeidskrav 2: Rehabilitering og habiliteringsarbeid (individuell oppgave). Beskriv en aktuell problemstilling på egen eller tenkt arbeidsplass. Velg en pasientsituasjon ut i fra temaet. Drøft hvordan helsefagarbeideren kan bidra til å møte pasientens og deres pårørendes utfordringer og behov.</p>
Vurdering	<p>Skriftlig oppgave som besvares individuelt / gruppe. Studentene leverer individuelt refleksjonsnotat.</p> <p>Omfang: ca. 5 – 8 sider.</p> <p>Vurdering gis med karakter A – F etter kriteriene 1 – 6.</p> <p>Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.</p>

6.1.3 Emne 3. 00HH12C: Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse (16 fp)

Lærings- utbytte	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om den geriatriske pasienten, polyfarmasi og om hvordan sykdom og funksjonssvikt kan opptre annerledes og mer komplekst hos eldre enn hos yngre mennesker• har kunnskap om aldersrelaterte sykdommer: diagnostikk, behandling, sykepleie, rehabilitering og lindrende omsorg• har kunnskap om demens, psykiske lidelser hos eldre og personsentrert omsorg• har innsikt i nasjonale planer, retningslinjer og anbefalinger knyttet til aldersrelaterte sykdommer og skader• har kunnskap om faglige verktøy for kartlegging av sykdom, skade og funksjonsnedsettelse hos eldre• kan oppdatere sin kunnskap om behandling, sykepleie, rehabilitering og lindrende omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre <p>Ferdigheter Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende kunnskap om den geriatriske pasienten, og om sykdom, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre, i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar den Eldres behov for aktivitet, pleie og omsorg• kan kartlegge og rapportere tilstand og funksjonsnivå hos eldre ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy• kan kartlegge utfordrende atferd, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for tilrettelegging og tillitsskapende tiltak• kan kartlegge situasjoner hos pasienter i livets slutfase, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak• kan anvende kommunikasjonsformer og –teknikker for å oppnå tillit, brukermedvirkning og å unngå krenkelser og overgrep <p>Generell kompetanse Studenten</p> <ul style="list-style-type: none">• kan utføre sitt arbeid i tråd med yrkesetiske retningslinjer og pasient- og brukerrettighetsloven, og kan ivareta brukerens integritet og faglig forsvarlighet i yrkesutøvelsen• kan utføre behandling, rehabilitering og lindrende omsorg til eldre pasienter med kroniske og progredierende sykdommer• kan utføre behandling, rehabilitering og lindrende omsorg til eldre pasienter med akutte sykdommer og skader• kan utføre behandling, rehabilitering og omsorg til eldre personer med sansesvikt og/eller andre funksjonsnedsettelse
---------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • kan utføre miljøbehandlingstiltak som ivaretar personsentrert omsorg for personer med demens og/eller psykiske lidelser
Sentrale temaer	<p>3a. Den geriatriske pasienten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenheng mellom aldersforandringer, sykdom og funksjon • Multisykdom og sammensatte behov • Geriatrisk utredning <p>3b. Somatiske sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sansesvikt • Observasjoner og sykepleie til akutt syke gamle • Akutte sykdommer, funksjonssvikt og skader, diagnostikk, behandlingsprinsipper • Sykepleie til akutt syke, eldre pasienter • Progredierende og kroniske sykdommer, diagnostikk og behandlingsprinsipper • Sykepleie til eldre pasienter med progredierende og kroniske sykdommer • Medikamenter og medikamenthåndtering; observasjoner og bivirkninger. • Sykdom og konsekvenser for personlig hygiene, munnhelse, ernæring, bevegelse og aktivitet, eliminasjon, respirasjon og sirkulasjon • Smerter og smertelindring • Omsorg ved livets slutt <p>3c. Forvirringstilstand (delirium)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delirium - diagnostikk og årsaker • Forebygging, tiltak og begrensnng av delirium <p>3d. Demens</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biologiske, psykologiske og miljømessig aspekter ved demens, utredning og diagnostikk • Personsentrert omsorg • Kommunikasjon og samhandling • Miljøbehandling- fysiske rammer og tilrettelegging, psykososialt miljø, metoder og aktiviteter • Forståelse av utfordrende atferd • Bruk av tvang, etiske og juridiske retningslinjer, utfordringer og dilemmaer <p>3e. Psykiske lidelser hos eldre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psykiske lidelser, utredning og diagnostikk • Medikamentell og ikke-medikamentell behandling • Kommunikasjon og samhandling • Miljøbehandling- psykososialt miljø, metoder og aktiviteter • Bruk av tvang, etiske og juridiske retningslinjer, utfordringer og dilemmaer • Selvmord • Rusmisbruk <p>3f. Samarbeid med pårørende</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Omsorgsbyrde og belastning for pårørende • Familiens omsorgsarbeid • Etablere et likeverdig samarbeidsforhold • Tilpasning av tjenestetilbudet • Systematisk kartlegging • Undervisning og veiledning • Pårørende som en ressurs med tanke på aktiv omsorg
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkevold, M., Brodtkorp, K. & Ranhoff, A. H. (Red.). (2014). <i>Geriatrisk sykepleie: God omsorg til den gamle pasienten</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. • Tretteteig Signe. (Red). (2016). <i>Demensboka: lærebok for pleie- og omsorgspersonell</i>. Tønsberg: Forlaget Aldring og helse • Helse- og sosiallover www.lovdatab.no • Nasjonale planer og retningslinjer fra departement og direktorat
Arbeidskrav	<p>Emne 3 - Arbeidskrav 1: Demens og personsentrert omsorg (gruppeoppgave) Beskriv en aktuell problemstilling på egen eller tenkt arbeidsplass. Velg en pasientsituasjon ut i fra temaet. Drøft hvordan helsefagarbeideren kan bidra til å møte pasientens og deres pårørendes utfordringer og behov.</p> <p>Emne 3 - Arbeidskrav 2: Psykiske lidelser hos eldre (individuell oppgave) Beskriv en aktuell problemstilling på egen eller tenkt arbeidsplass. Velg en pasientsituasjon ut i fra temaet. Drøft hvordan helsefagarbeideren kan bidra til å møte pasientens og deres pårørendes utfordringer og behov.</p>
Vurdering	<p>Skriftlig oppgave som besvares individuelt / gruppe. Studentene leverer individuelt refleksjonsnotat. Omfang: ca. 5 – 8 sider. Vurdering gis med karakter A – F, s 15, etter kriteriene 1 – 6, s 15. Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.</p>

6.1.4 Emne 4. 00HH12D: Organisering, system og ledelse (7 fp)

Lærings- utbytte	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i pasientforløp og kunnskap om aktørenes roller og ansvar • har kunnskap om tverrfaglig og flerfaglig samarbeid, om saksbehandling og om koordinering av helsetjenester • har kunnskap om ledelse, medarbeiderskap og organisasjonskultur i virksomheter i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om familieomsorg og frivillig arbeid • har kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper • har innsikt i kunnskapsbasert praksis og kjennskap til omsorgsforskning • har kunnskap om utviklingsarbeid og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • forstår at en velfungerende helsetjeneste bidrar til verdiskapning i samfunnet
---------------------	---

	<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om veiledning og pedagogiske prinsipper til å informere og veilede brukere og pårørende • kan anvende kunnskap om medarbeiderskap og organisasjonskultur for å bidra til et godt arbeidsmiljø • kan anvende metoder eller verktøy for etisk refleksjon i samarbeid med kollegaer • kan kartlegge observasjoner, bruke IKT i dokumentasjon og rapportering i helse- og omsorgssektoren • kan anvende velferdsteknologi i utviklingsarbeid • kan anvende relasjonskompetanse i samarbeid med familie og nettverk <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeid om tjenestetilbud i helse- og omsorgssektoren • kan bidra til å utvikle arbeidsmetoder og tjenestetilbud på arbeidsplassen, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon
Sentrale temaer	<p>4a. Aktører i pasientforløpet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brukermedvirkning • Familieomsorg • Pårørendearbeid • Kommunale helse- og omsorgstjenester • Fastlege som aktør i pasientforløpet • Spesialisthelsetjenester • Andre aktuelle tjenester • Frivillige arbeid <p>4b. Organisering av eldreomsorgen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisering og ledelse • Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene • BEON- prinsippet • Samarbeid med familie og frivillige aktører • Tverrfaglig og flerfaglig samarbeid <ul style="list-style-type: none"> ○ Sømløse tjenester for å sikre flyt og helhetlig pasientforløp <p>4c. Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrkesrolle og identitet • Kunnskapsbasert praksis • Arbeidskultur, kreativitet og endringskompetanse • Utviklingsarbeid

	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur mangfold og yrkesutøvelse • Individuell plan • eHelse • Dokumentasjon og IKT • Velferdsteknologi • Saksbehandling <p>4d. Kommunikasjon og veiledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relasjonskompetanse • Kommunikasjons- og veiledningskompetanse • Grunnleggende pedagogiske prinsipper
Litteratur	<ul style="list-style-type: none"> • Befring, A. K. (2015). <i>Helsepolitikk og ledelse: styringssystemet for staten, velferdsstaten og helsetjenesten</i>. Oslo: Cappelen Damm AS. • Eide, H. & Eide, T. (2007). <i>Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. • Skau, G. M. (2011): <i>Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i>. Oslo: Cappelen Akademisk. • Helse- og sosiallover www.lovdatab.no • Nasjonale planer og retningslinjer fra departement, direktorat og KS
Arbeids - krav	Emne 4 – Arbeidskrav 1: Organisering, veiledning og ledelse Beskriv og gjennomfør en veiledningssituasjon med brukere/pasienter, kollegaer eller pårørende på egen eller tenkt arbeidsplass. Begrunn valgene dine med teori fra organisering, veiledning og ledelse.
Vurdering	Skriftlig oppgave som besvares individuelt / gruppe. Studentene leverer individuelt refleksjonsnotat. Omfang: ca. 5 – 8 sider. Vurdering gis med karakter A – F etter kriteriene 1 – 6 Studentene får skriftlig og muntlig tilbakemelding på arbeidskravet fra lærer.

6.1.5 Emne 5. 00HH12DE: Fordypning (14fp)

Lærings-utbytte	<p>Kunnskap Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i kunnskapsbasert praksis • har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om nasjonale planer, utviklingsprosjekter og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan oppdatere sin kunnskap om faglige og etiske problemstillinger knyttet til arbeid med eldre <p>Ferdigheter Studenten</p>
-----------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en valgt problemstilling knyttet til arbeid med eldre • kan anvende kunnskap til å belyse, vurdere og reflektere over en valgt problemstilling knyttet til arbeid med eldre • kan, innenfor eget ansvars- og arbeidsområde, planlegge, iverksette og evaluere tiltak og aktiviteter for eldre <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske retningslinjer som regulerer yrkesutøvelsen innen helse- og omsorgstjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at brukermedvirkning, den eldre brukerens integritet, og faglig forsvarlighet ivaretas • kan gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen, bidra til å bedre kvaliteten på arbeidsplassens tjenestetilbud
Vurdering	Studentene skriver en fordypningsoppgave med påfølgende muntlig høring som utgjør avsluttende eksamen for studiet.
Litteratur	Litteratur fra tidligere emner, samt selvvalgt litteratur.

6.1.6 Praksis 00HH12P

Lærings- utbytte	<p>E-LUB for praksis er utledet fra overordnede LUB. Studenten må, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse disse læringsutbyttebeskrivelsene til praksisstedets egenart og eget læringsbehov.</p> <p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om hva som kjennetegner den geriatriske pasienten og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for omsorgsutøvelsen • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser, behov, funksjonsnivå og helsesvikt hos eldre • har kunnskap om organisering av eldreomsorgen og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp • har innsikt i kunnskapsbasert og erfaringsbasert praksis, og har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helse- og omsorgssektoren <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid til å veilede eldre om livsstilsendringer og om mestring når helse og funksjonsevne endres
---------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om den geriatriske pasienten til å delta i behandling og rehabilitering, og til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar brukernes behov for pleie og omsorg • kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan kartlegge tilstand, ressurser og behov hos eldre brukere ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis <p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, den eldre brukernes integritet, og faglig forsvarlighet i praksis • kan utføre helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og/eller lindrende omsorg etter den eldre brukernes individuelle behov • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til eldre brukere • kan utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen • kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester til eldre, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen
Arbeidskrav	<p>Praksisutplassering på annen arbeidsplass:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turnusplan • Arbeidskrav 1 Studentmappe • Arbeidskrav 2 Livshistorieintervju • Arbeidskrav 3 God ernæringspraksis • Arbeidskrav 4 Praksisrapport <p>Utviklingsarbeid på egen arbeidsplass:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsplan • Arbeidskrav 1 Studentmappe • Arbeidskrav 2 Prosjekt- og framdriftsplan • Arbeidskrav 3 Presentasjon av utviklingsarbeid • Arbeidskrav 4 Prosjektrapport
Vurdering	Studenten blir vurdert til bestått/ikke bestått praksis. Se egne retningslinjer for praksisutplassering og utviklingsarbeid.

6.3 Oversikt emner og semestre

EMNER	TEMA	TIDSPUNKT
Emne 1 Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene	1a. Arbeidsformer og metoder i studiet 1b. Helse- og oppvekstfagene i samfunnet 1c. Etikk 1d. Kommunikasjon og samhandling 1e. Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk 1f. Sosiologi og psykologi	1. semester 1 d/uke: 6 timer undervisning, 2 timer veiledning
Emne 2 Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	2a. Helse, aldring og aktiv omsorg 2b. Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid 2c. Rehabilitering	2.semester 1 d/uke: 6 timer undervisning, 2 timer veiledning
Emne 3 Behandling, pleie og omsorg ved sykdom, skader og funksjonsnedsettelse	3a. Den geriatriske pasienten 3b. Somatiske sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse hos eldre 3c. Forvirringstilstand (delirium) 3d. Demens 3e. Psykiske lidelser hos eldre 3f. Samarbeid med pårørende	2. og 3.semester 1 d/uke: 6 timer undervisning, 2timer veiledning
Emne 4 Organisering, system og ledelse	4a. Aktører i pasientforløpet 4b. Organisering av eldreomsorgen 4c. Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy 4d. Kommunikasjon og veiledning	3. semester 1 d/uke: 6 timer undervisning, 2timer veiledning
Praksisutplassering/ utviklingsarbeid på egen arbeidsplass	Knyttet til læringsutbytter fra praksis og de fagspesifikke emnene, og egne mål for praksis	4. semester, 10 uker. Praksisutplassering: 4d/uke + studiedag Utviklingsarbeid: 300timer innenfor rammen av 10 uker
Emne 5 Fordypningsemne	Fordypningsoppgave	4. semester - 8 uker, - 3 uker til avsluttende eksamensarbeid inkludert muntlig høring

6.4 Oversikt litteratur

Emne 1: Obligatorisk litteratur (Brukes også i senere emner)

Forfatter	Tittel	Forlag og utg.år
Befring, A. K.	<i>Helsepolitikk og ledelse: styringssystemet for staten, velferdsstaten og helsetjenesten.</i>	Cappelen Damm AS, 2015
Eide, H. & Eide, T.	<i>Kommunikasjon i relasjoner - Samhandling, konfliktløsning, etikk</i>	Gyldendal Akademisk, 2007
Eide, T. & Aadland, E.	<i>Etikkhåndboka for kommunenes helse- og omsorgstjenester</i>	Kommuneforlaget, 2014
Grasaas, K. K., Sjursen, M. & Stordalen, J.	<i>Etikk og kommunikasjon</i>	Cappelen Damm AS, 2014
Helgesen, L. A.	<i>Sosiologi og psykologi: for fagskoleutdanningene</i>	Cappelen Damm AS, 2016
Skau, G. M.	<i>Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i> ISBN 978-82-02-35014-7	Cappelen Akademisk, 2011
Relevante lover med forskrifter, Bestilles felles etter skolestart: <ul style="list-style-type: none">• Spesialisthelsetjenesteloven/Helseforetaksloven• Folkehelseloven• Helse- og omsorgstjenesteloven• Helsepersonelloven/ Pasient- og brukerrettighetsloven		MEDLEX Norsk Helseinformasjon, 2012

Tillegglitteratur

Det er ikke obligatorisk å kjøpe tillegglitteratur. Oversikten er ment som tips til fagstoff som dere kan ha nytte av i arbeid med oppgaver og arbeidskrav.

Forfatter	Tittel	Forlag og utg.år
Lingås, L.G.	<i>Etikk og verdivalg i helse- og oppvekstfag.</i>	Gyldendal, 2008
Orvik, A.	<i>Organisatorisk kompetanse: Innføring i profesjonskunnskap og klinisk ledelse.</i>	Cappelen Damm AS, 2015
Nortvedt, M. W., Jamtvedt, G., Graverholt, B., Nordheim, L.V & Reinar, L. M.	<i>Jobb kunnskapsbasert!: En arbeidsbok.</i>	Akribe, 2012

Emne 2, 3, 4: Obligatorisk litteratur

Forfatter	Tittel	Forlag og utg.år
Cavanagh, Stephen J.	<i>Orems sykepleiemodell i praksis</i>	Gyldendal, 2008
Helsedirektoratet	<i>Kosthåndboka: Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten.</i>	Helsedirektoratet, 2012
Ivarsson, B. H. & Ortiz, L.	<i>MI: Motiverende samtaler: En praktisk håndbok for eldreomsorgen.</i>	Gyldendal, 2016
Kirkevold, M., Brodtkorp, K. & Ranhoff, A. H. (Red.).	<i>Geriatrisk sykepleie: God omsorg til den gamle pasienten.</i> ISBN: 9788205464490	Gyldendal, 2014
Skau, G. M.	<i>Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker.</i>	Cappelen Damm AS, 2011
Tretteteig, Signe (Red).	<i>Demensboka – lærebok for pleie- og omsorgspersonell</i>	Forlaget Aldring og helse, 2016
Tuntland, H. og Ness, N.E.	<i>Hverdagsrehabilitering</i> ISBN/EAN: 9788205458864	Gyldendal norsk forlag, 2014
Tveiten, S og Boge, K. (Red)	<i>Empowerment i helse, ledelse og pedagogikk – nye perspektiver</i>	Gyldendal Akademisk 2014

Tillegglitteratur

Det er ikke obligatorisk å kjøpe tillegglitteratur. Oversikten er ment som tips til fagstoff som dere kan ha nytte av i arbeid med oppgaver og arbeidskrav.

Forfatter	Tittel	Forlag og utg.år
Aakre, Marie	<i>Jakten på dømmekraft – praksisnært etikkarbeid i helsetjenesten</i>	Gyldendal, 2016
Brooker, D.	<i>Personsentrert demensomsorg: veien til bedre tjenester.</i>	Forlaget Aldring og helse, 2013
Engedal, K.	<i>Lærebok, alderspsykiatri i praksis</i>	Forlaget Aldring og helse, 2008
Haugan, G. & Rannestad, T. (Red.).	<i>Helsefremming i kommunehelsetjenesten.</i>	Cappelen Damm AS, 2014
Lingås, L. G.	Organisering og yrkesutøvelse ISBN: 9788204096692	Damm, 2006
Rokstad, A. M. M.	<i>Se hvem jeg er!: personsentrert omsorg ved demens</i>	Universitetsforlaget, 2014
Tuntland, H. (red)	Aldring og livsvilkår ISBN: 9788204096715	Damm og søn, 2005
Tuntland, H. (red)	Forebygging, rehabilitering og omsorg ISBN: 9788204096708	Damm og søn, 2005

Tuntland, H. (red)	Sykdommer hos eldre ISBN: 9788204110855	Damm og søn, 2005
Vabo, G	<i>Dokumentasjon i sykepleie</i>	Cappelen Damm AS, 2014
Wyller, T.B	<i>Geriatrici: En medisinsk lærebok</i> ISBN/EAN: 9788205412224	Gyldendal norsk forlag, 2015

6.5 Oversikt arbeidskrav

Emne	Arbeidskrav	Maks ant. ord/ Ind./Gruppe	Vurdering
Emne 1	Etikk og kommunikasjon	Gruppeoppgave 5-8 sider	Godkjent/ikke godkjent
	Psykologi og sosiologi	Individuell oppgave 5-8 sider	Gradert karakter
Emne 2	Helsefremmende arbeid og sykdomsforebyggende	Gruppeoppgave 5-8 sider	Godkjent/ikke godkjent
	Rehabilitering og habiliteringsarbeid	Individuell oppgave 5-8 sider	Gradert karakter
Emne 3	Demens og personsentrert omsorg	Gruppeoppgave 5-8 sider	Godkjent/ikke godkjent
	Psykiske lidelser hos eldre	Individuell oppgave 5-8 sider	Gradert karakter
Emne 4	Organisering, veiledning og ledelse	Arbeid i grupper med individuell innlevering av oppgave 5-8 sider	Gradert karakter
Praksis (Praksisutplassering/ Utviklingsarbeid)	Turnusplan/arbeidsplan 4 arbeidskrav	Individuelt	Bestått/ikke bestått
Emne 5	Fordypningsoppgave med muntlig høring	4500 ord/individuell	Gradert karakter, ekstern sensor

Vedlegg 1

Vurderingskriterier

Vurdering av arbeidskrav

Arbeidskrav	Kriterier for innhold i oppgaven	Kriterier for vurdering
Arbeidskrav emne 1, 2, 3 og 4	<ul style="list-style-type: none">• Forside• Innholdsfortegnelse• Innledning• Svar på alle oppgaver i arbeidskravet• Litteraturliste og referanser i teksten• Refleksjonsnotat• Logg ved gruppearbeid• Omfang: 5- 8 sider (utenom forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste)• Følge Fagskolens retningslinjer for oppgaveskriving (skrift, linjeavstand, overskrifter, anonymisering)	<ul style="list-style-type: none">• Faglig kompetanse i forhold til aktuelle læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen• Viser helsearbeiderens funksjon• Etske hensyn ivaretatt• Prosess og valg og presentasjon av arbeidsmetoder• Selvstendighet• Oversiktighet og ryddighet, saklig framstilling• Oppgavelikhet (Ikke påfallende likhet med andre besvarelser eller publisert materiale)• Vurderes med <i>godkjent / ikke godkjent eller graderte karakterer</i>

Vurdering av fordypningsoppgaven

- Oppgaven er praksisrelatert og viser helsearbeiderens funksjon
- Studenten holder seg til det valgte tema og svarer på problemformuleringen
- Oppgaven viser valg og presentasjon av arbeidsmetoder
- Studenten viser faglig kompetanse i forhold til aktuelle læringsutbytter i studieplanen
- Studenten viser selvstendighet, evne til kritisk refleksjon samt saklig drøfting
- Hensiktsmessig kildebruk og saklig drøfting av denne
- Studenten viser til aktuell forskning innenfor temaet
- Oppgaven er i samsvar med formelle krav til besvarelsen
- Oppgaven oppfyller krav om etisk – juridisk beskyttelse av bruker/praksisfelt oppfylles der dette er aktuelt (anonymisering)
- Oppgaven viser oversiktighet og ryddighet, saklig framstilling

I vurderingen av fordypningsoppgaven (emne 5) inngår skriftlig innlevering som etterfølges av muntlig høring, og det benyttes karaktersystemet ECTS (European Credit Transfer System)

med karakterskalaen A, B, C, D, E, F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått.